

Valtuutettu Frantsi-Lankian aluehallitukselle osoittama kysymys koskien ikäihmisten hoivapalveluiden tilannetta ja valvontaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Viime viikkojen aikana mediassa on julkaistu useita huolestuttavia uutisia vanhustenhoidosta: ”Jo neljä vanhusta on kuollut hoitolaitoksissa epäselvissä oloissa – viranomaiset huolissaan poikkeuksellisesta tilanteesta”, ”Hoivakotiin tehtiin yllätystarkastus: Paljastui liuta hälyttäviä puutteita” sekä ”Kotihoitajien kielitaito oli niin heikko, että hyvinvointialue irtisanoi sopimuksen Espoossa”. Lisäksi tämän asian valmistelun aikana on uutisoitu, että Onnettomuustutkintakeskus tutkii Olarissa tapahtunutta kuolemantapausta. Myös muita huolia ikääntyneiden hoivaan liittyen on noussut esiin alueellamme.

Vakavat ongelmat ikäihmisten palveluissa ovat nousseet esiin rypäsmäisesti eri puolilla maata kuluneen talven aikana, eikä myöskään Länsi-Uusimaa ole välttynyt huolestuttavilta tapauksilta. Pahimmillaan hoivan laiminlyöntien epäillään johtaneen useiden ikäihmisten kuolemaan. Poliisi on käynnistänyt rikostutkintoja, ja tapauksia tutkitaan heitteillepanona sekä kuolemantuottamuksena.

Valitettavasti nämä tapaukset ovat todennäköisesti vain jäävuoren huippu. Läheltä piti -tilanteet eivät useinkaan tule näkyviksi ja monia puutteita sekä epäkohtia raportoidaan enemmän kuin mitä julkisuuteen päätyy. Vain vakavimmat laiminlyönnit ylittävät uutiskynnyksen. Lupa- ja valvontaviranomaiset ovat lisänneet yllätystarkastuksia hoivayksiköihin ja eduskunnan oikeusasiamies on alkuvuodesta raportoinut vakavista puutteista sekä omavalvonnan toimimattomuudesta.

Ikääntyneiden palveluihin liittyvät epäkohdat nousevat aika ajoin julkiseen keskusteluun. Tilanteet herättävät laajaa huolta ja pöyristystä, aivan kuten lastensuojelussa. Kun pahin tapahtuu, reagoidaan voimakkaasti, mutta melko pian huomio hiipuu ja rakenteelliset kysymykset jäävät helposti taka-alalle. Tämä toistuva ilmiö herättää kysymyksen siitä, miten varmistetaan, että vakavista tapauksista seuraa myös järjestelmätason oppimista ja pysyvää muutosta.

Länsi-Uudellamaalla erityisesti Espoo ja Kirkkonummi ovat saaneet kielteistä huomiota todettujen epäkohtien ja valvonnan puutteiden vuoksi. Yleisimmin havaitut ongelmat liittyvät rajoitustoimenpiteiden käyttöön, riittämättömään henkilöstömitoitukseen, lääkehoidon toteutukseen sekä henkilöstön puutteelliseen kielitaitoon. Hyvä hoito ja huolenpito eivät voi toteutua, jos henkilöstö ei ehdi esimerkiksi avustaa asukkaita vuoteesta ylös päivän aikana tai jos aikaa ei riitä asianmukaiseen perushoittoon.

Myös kotihoidossa on havaittu vakavia puutteita palvelukriteerien kiristymisen seurauksena. Hoitoa ja hoivaa tarvitsevat ikäihmiset ovat yhä useammin vaarassa jäädä tarvitsemiensa palvelujen ulkopuolelle.

Pohdintaa herättää myös vastuun kohdentuminen. Vakavissa tilanteissa huomio kohdistuu usein yksittäisiin työntekijöihin, vaikka taustalla on monesti toimintaympäristöön liittyviä rakenteellisia tekijöitä, kuten resurssien riittämättömyys, puutteet ohjauksessa, johtamisessa tai toimintakulttuurissa. Pelkkä valvonnan määrällinen lisääminen ei yksin ratkaise ongelmia, vaan tarvitaan selkeää vastuunjakoa, toimivaa johtamista sekä järjestelmällistä oppimista poikkeamista.

Ikäihmisten palveluiden valvontavastuu kuuluu ensisijaisesti hyvinvointialueille, myös yksityisten palveluntuottajien osalta. Luottamushenkilöinä pidämme tärkeänä, että kuntalaisten sekä ikäihmisten ja heidän läheistensä huoleen voidaan vastata avoimesti, uskottavasti ja riittävän konkreettisesti.

Me allekirjoittaneet aluevaltuutetut pyydämme aluehallitukselta vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten aluehallitus seuraa ja käytännössä varmistaa strategian mukainen turvallinen kotona asuminen sekä palvelujen asiakaslähtöisyys kotihoidossa ja asumis- ja hoivapalveluissa?
2. Miten ikäihmisten avun ja hoivan tarvetta arvioidaan systemaattisesti, ja miten palvelujen laatua valvotaan käytännössä?
3. Miten hoitajamitoitus toteutuu tällä hetkellä hyvinvointialueella eri kunnissa ja yksiköissä? Kuinka monessa yksikössä alitetaan tai ylitetään minimimitoitus?
4. Miten hoitohenkilöstön osaamista, kielitaitoa ja lääkehoidon turvallista toteutusta kehitetään ja valvotaan käytännössä?
5. Mihin konkreettisiin toimenpiteisiin viimeaikaiset vakavat tapaukset ovat johtaneet, ja miten varmistetaan, että niistä seuraa pysyviä rakenteellisia parannuksia?
6. Mikä on arvio kotihoidon sekä asumis- ja hoivapalveluiden riittävydestä suhteessa palvelutarpeeseen?

Allekirjoittaneet

24.2.2026

Frantsi-Lankia Marjut / kysymyksen jättäjä

Akinyemi Aino

Seppälä Peppi

Karimäki Johanna

Ahonen Emmi

Keisteri-Sipilä Elli

Hukari Hanna

Felipe Sini

Paakkunainen Lotta

Aintila Anna

Hakapää Minna

Halkosaari Tommi

Rodriguez Elina
Skaffari Laura
Berglund Johan
Partanen Henna
Aittakumpu Birgit
Nurminen Minna
Wickström Henrik
Ahjoniemi Satu
Laine Aino
Laine Anna
Ahlroos Tiina
Tiitinen Helena
Salovaara Taru
Hiila Eeva
Valkeapää Terhi
Juvonen Arja
Alaviiri Kaisa
Laaksonen Merja